

СИЛАБУС КУРСУ

Українська література п.п. ХІХ ст.

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма: Польська мова та література, українська мова та література

Дні занять: відповідно до розкладу занять

Консультації: вівторок

Рік навчання: 2, семестр: 3

Кількість кредитів: 3, мова викладання: українська

КЕРІВНИК КУРСУ

Біловус Леся Іванівна

Контактна інформація:

0969154342

Lesya_Bilovus@i.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Українська література п.п. ХІХ ст.» належить до нормативних дисциплін.

Його мета – сформувати цілісне уявлення про літературний процес першої половини ХІХ століття, акцентуючи на трактуванні його як частини світового літературного контексту, з окремою стильовою та жанровою динамікою, активним простором інтеркультурних зв'язків; розуміти своєрідність суспільно-політичного і духовного життя в Україні у цей час, жанрово-стильові особливості письменства, шляхи розвитку окремих жанрів, отримати знання про творчі методи раннього етапу нової української літератури, засвоїти факти, поняття і закономірності, які забезпечують повноцінне сприйняття національної літератури з її специфікою.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек. / прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	Тема 1: Становлення нової української літератури. Літературний процес перших десятиліть ХІХ століття	Знати шляхи становлення нової української літератури, відмінності від давньої літератури, особливості стильових течій.	Обговорення питань, конспектування, презентація
2 / 2	Тема 2. Іван Петрович Котляревський	Знати жанрову природу поеми «Енеїда», особливості бурлескної стильової течії. Знати ідейно-стильові особливості, художню форму драм «Наталка Полтавка» і «Москаль-чарівник».	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, аналіз творів
2 /	Тема 3. Петро Петрович Гулак-Артемівський	Знати шляхи розвитку байки у перших десятиліттях ХІХ ст., розуміти алегоричне значення змісту творів.	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, аналіз творів

2 / 2	Тема 4. Григорій Квітка-Основ'яненко	Знати особливості усноповідної манери оповіді, морально-етичний зміст оповідань письменника, сатиричну природу повісті «Конотопська відьма». Знати специфіку сентиментальних повістей Квітки-Основ'яненка, психологізм творів, національні особливості українського сентименталізму. Розуміти просвітницьку природу драматичних комедій Квітки-Основ'яненка, вміти зіставляти з драмою Котляревського, трактувати новаторство митця.	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, дослідження, аналіз творів
2 / 2	Тема 5. Євген Павлович Гребінка	Знати шляхи розвитку байки у перших десятиліттях ХІХ ст. Вміти аналізувати історичні художні тексти в контексті романтичної поезики, визначати сюжетно-композиційні особливості твору.	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, дослідження, аналіз творів
4 / 2	Тема 6-7. Художній світ українського романтизму	Знати особливості становлення українського романтизму, його національні особливості, тематично-стильові течії та школи українського романтизму. Знати мотиви та жанри романтичної поезії. Знати жанрову природу романтичної балади, ідейно-естетичну своєрідність балад Л.Боровиковського, А.Метлинського, М.Костомарова. Знати шляхи становлення романтичної драматургії в українській літературі першої половини ХІХ ст., новаторство Костомарова-драматурга, вміти аналізувати особливості романтичного героя та конфлікту.	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, дослідження, аналіз творів
4 / 2	Тема 8-9. Творчість Т.Г. Шевченка	Знати новаторство ранньої романтичної лірики Шевченка, особливості розкриття теми митця, місце жанру балади, романтична поезика ранніх історичних поем Т.Шевченка та поеми-спопеї «Гайдамаки». Знати творчість Т.Шевченка періоду «Трьох літ». Лірика періоду «трьох літ», її медитативний й історіософський характер, структуру поеми «Сон», антиколоніальний пафос поеми «Кавказ», жанрову своєрідність поеми «І мертвим, і живим...», специфіку поеми-містерії «Великий льох». Знати лірику періоду заслання, вміти аналізувати художній світ «невольничих поезій» 1847-1857 рр., образ України, історіософські картини у творчості періоду заслання. Знати художній світ лірики Т.Шевченка після заслання, його суб'єктну організацію. Еволюція образу жінки-матері в поемах Т.Шевченка. Художній дискурс повістей Т.Шевченка.	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, дослідження, аналіз творів
2 /	Тема 10. Марія Олександрівна Вілінська (Марко Вовчок)	Знати тематику «Народних оповідань», проблематику, жанрово-композиційні особливості, поезику. Знати соціальну та морально-етичну проблематику повісті «Інститутка», розробку образів, особливості стилю. Знати про жанр героїко-романтичної повісті-казки у творчості Марка Вовчка	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, дослідження, аналіз творів
2 / 2	Тема 11. Пантелеймон Олександрович Куліш	Знати про життєвий і творчий шлях, філософський світогляд, суспільно-політичні погляди П.Куліша. Знати про поетичні збірки П. Куліша «Досвітки. Думи і поеми», «Хуторна поезія», «Дзвін», джерела написання, європейський контекст, засоби характеротворення ліро-епічних поем, проблематику і художню своєрідність драматичних творів П.Куліша. Знати джерела написання, жанрово-стильова своєрідність, проблематика, поезика історичного роману «Чорна рада».	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, дослідження, аналіз творів

2/	Тема 12. Степан Васильович Руданський	Знати мотиви й образи балад С. Руданського, своєрідність поетичного трактування відомих мотивів та образів, багатство гумористичних співомовок. Знати про пошуки письменника у жанрі епічної історичної поеми, поеми-казки	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, дослідження, аналіз творів
2/	Тема 13. Анатолій Патрикійович Свидницький	Знати про соціально-побутовий роман (з елементами психологізму) «Люборацькі»: історія створення і видання роману, тема, проблематика твору, система образів, прийоми їх типізації та індивідуалізації, органічне поєднання розкриття долі членів родини Люборацьких з художнім дослідженням характерних суспільних процесів на Поділлі в першій половині XIX століття. Знати про поетичні пошуки письменника, його фольклорно-етнографічні нариси	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, дослідження, аналіз творів
2/	Тема 14. Олекса Петрович Стороженко	Знати про малу прозу О. Стороженка, поділ її на жанрово-тематичні групи. Знати про незакінчену повість «Марко Проклятий»	Обговорення питань, конспектування, презентація, дискусія, дослідження, аналіз творів

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

- Антофійчук В. Нова українська література: Кінець XVIII – перші десятиріччя XIX століття. Чернівці, 2009. 600 с.
- Бовсунівська Т. Історія української естетики першої половини XIX століття. К., 2001. 344 с.
- Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есеї, полеміка. К., 2003.
- Дзюба І. У всякого своя доля: (епізод із стосунків Шевченка зі слов'янофілами) : літ.-критич. нарис. Київ : Рад. письменник, 1989. 371 с.
- Дорошкевич О. Реалізм і народність української літератури XIX століття. Київ : Наукова думка, 1986. 311 с.
- Єфремов С. Історія українського письменства. К., 1995.
- Єфремов С. Шевченкознавчі студії / ред. В. Денисенко, передм. Е. Соловей. Київ : Україна, 2008. 368 с.
- Жулинський М. Слово і доля: (Українські письменники XIX – XX ст.): Навч. посібник. К., 2002.
- Забужко О. Шевченків міф України: спроба філос. аналізу / ред. Л. Фінкельштейн. Київ : Факт, 2006. 148 с.
- Задорожна Л. Історія української літератури кінця XVIII – 60-х рр. XIX ст. К., 2004. 225 с. / Вид. 2-ге: К., 2008. 479 с. <https://www.twirpx.com/file/1108848>
- Задорожна Л.М. Нове слово 2 (Хрестоматія української літератури кінця XVIII – 60-х років XIX століття). URL: <https://www.twirpx.com/file/1943099/>
- Зеров М. Українське письменство XIX ст. // Зеров М. Твори: У 2 т. Т. 2. К., 1990. С. 4–245.
- Зайцев П. Життя Тараса Шевченка : монографія / післямова О.В. Мишанич. Київ : Обереги, 2004. 480 с.
- Зубков С. Григорій Квітка-Осно'яненко: життя і творчість. Київ : Дніпро, 1978. 367 с.
- І прадіди в струнах бандури живуть : українська романтична поезія першої половини XIX століття : для серед. та ст. шк. віку / іл. П. Ткаченко. Київ : Вечелка, 1991. 239 с.
- Івакін Ю. Поезія Шевченка періоду заслання / ред. В.Є. Шубравський. Київ : Наукова думка, 1984. 238 с.
- Івашків В. Українська романтична драма 30-80-х років XIX ст. Київ : Наукова думка, 1990. 142 с.
- Історія української літератури (Перші десятиріччя XIX ст.) / За ред. П. П. Хропка. К., 1992.
- Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX століття : підручник / за ред. О.А. Галича. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 392 с.
- Історія української літератури XIX століття : У 2 кн. Кн. 1 : підручник / за заг. ред. акад. М.Г. Жулинського. Київ : Либідь, 2005. 656 с. <http://1576.ua/books/5165>
- Історія української літератури: У 12 т. Т. 3: Література XIX ст. (1800-1830) / Заг. ред. В. Дончика. К., 2016.
- Історія української літератури: У 12 т. Т. 4: Тарас Шевченко / Автор І. Дзюба; наук. ред. М. Жулинський. К., 2014.
- Історія української літератури: У 2 т. Т. 1 / За ред. М. Яценка. К., 1987.
- Касіян В. Пророк: ілюстр. літопис життя і геніальної творчості Т. Шевченка / іл. В.І. Касіян, літ.-мистец. есе Я.П. Гоян, упорядкув. ілюстр. О.Б. Гоян, худож. оформ. М.С. Пшінка. Київ : Веселка, 2006. 430 с.
- Ковалець Л. М. Історія української літератури першої половини XIX століття: конспект лекцій. Чернівці, 2011. 100 с.
- Кравченко В., Єременко О. Історія української літератури першої половини XIX століття : навчальний посібник. Запоріжжя : Видавництво Запорізького національного університету, 2008. 224 с.
- Микитенко Ю. Антична спадщина і становлення нової української літератури. Київ : Наукова думка, 1991. 156 с.
- Нахлік С. Творчість Івана Котляревського : замовчує інтерпретації, дискус. пробл., спроба нового прочитання : до 225-річчя від дня народж. письм. / ред. О.М. Нахлік. Львів : Олір, 1994. 67 с.
- Овчаренко І. Йому жити у віках : Михайло Петренко. Слов'янськ : [б. в.], 1997. 39 с.

- Панасенко Т. Іван Котляревський. Харків : Сиця, 2012. 89 с.
- Петраш О. «Руська трійця»: Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький. Київ : Дніпро, 1972. 150 с.
- Пінчук Ю. Микола Іванович Костомаров: 1817-1885 рр. Київ : Наукова думка, 1992. 231 с.
- Сверстюк Є. На святі надій : вибране / упоряд. В. Андрієвська, Р. Лиша. Київ : Наша віра, 1999. 784 с.
- Смолій В. Микола Костомаров: віхи життя і творчості: енциклопед. довід./ В.А. Смолій; Ю.А. Пінчук, О.В. Ясь. Київ: Вища школа, 2005. 543 с.
- Українські поети-романтики : поетичні твори / прим. М.Л. Гончарук, ред. М.Т. Яценко. Київ : Наукова думка, 1987. 588 с.
- Ушкалов Л. Григорій Квітка-Основ'яненко. Харків : Фоліо, 2016. 119 с.
- Цвілюк С. Історична мудрість Великого Кобзаря: історизм і соц.-політ. вимір епічних творів Тараса Шевченка. Одеса: Маяк, 2008. 312 с.
- Чижевський Д. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. Тернопіль, 1994.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

● **Політика щодо дедлайнів та перекладання:** Здобувачі освіти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у формі співбесіди з викладачем або письмових завдань.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання всіх видів робіт, передбачених курсом. Викладач терміни виконання певних видів робіт визначає заздалегідь. Роботи, які подають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюють на нижчу оцінку (-10 балів). Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії. Перекладають модулі з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, медична довідка, участь у спортивних змаганнях, конференціях).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** В оцінюванні підготовки здобувачем освіти практичних і, особливо, індивідуальних творчих завдань керуємося політикою академічної доброчесності. Основні параметри академічної доброчесності включають такі позиції: висловлення власних міркувань із певних питань із покликанням на легітимні академічні джерела (статті в наукових часописах, які мають друковані версії та затверджені відповідними інституціями); оригінальне та самостійне виконання запропонованих завдань, запобігання проявам різних форм академічного плагіату (списування, в т.ч. із використанням мобільних девайсів, фальсифікація фактів, кількісні та якісні маніпуляції), двостороння комунікація з питань якості й доцільності контенту дисципліни та форм контролю. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять – обов'язковий компонент оцінювання, за яке нараховують бали. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати лекційні та практичні заняття згідно з розкладом та систематично виконувати навчальні завдання (зокрема відведені для самостійної роботи). Береться до уваги відвідування лекцій, активність на практичних заняттях (відображено в балах). Цінується і заохочується творчий підхід до опрацювання запропонованих тем. Передбачено можливість зарахування результатів формальної, неформальної, інформальної освіти.

Науково-педагогічний працівник гарантує доступність зустрічей у межах університету, а також можливість заочної комунікації та консультування з урахуванням електронних можливостей (навчальних платформ – Moodle або Zoom та ін.). За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, міжнародне стажування) навчання може проходити в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

ОЦІНЮВАННЯ

Остаточну оцінку за курс розраховують так:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування (тестування) на заняттях: 7 тем по 5 балів – мах 35 балів. 2. Письмова робота – мах 65 балів.	1. Усне опитування (тестування) на заняттях: 7 тем по 5 балів – мах 35 балів. 2. Письмова робота – мах 65 балів.	1. Підготовка КПЗ – мах 40 балів. 2. Захист КПЗ – мах 40 балів. 3. Участь у тренінгах – мах 20 балів.

За роботу на практичному занятті студент може отримати максимум **5 балів**.

5 балів: студент демонструє ґрунтовні знання матеріалу заняття в повному обсязі, вільно висловлює думку з проблемних питань, виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

4 бали: студент демонструє повні, систематичні знання, вільно висловлює думку з проблемних питань, самостійно аналізує події, явища, факти, однак при викладі матеріалу допускає несуттєві помилки.

3 бали: студент демонструє знання основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність у проблемних питань, допускає суттєві помилки при викладі матеріалу, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

2 бали: студент демонструє фрагментарні знання матеріалу заняття, що складає менше 50% необхідного обсягу, не знає основної літературознавчої термінології, не вміє логічно висловлюватися.

1 бал: студент демонструє фрагментарні знання, які є частково правильними; відповідь містить грубі помилки у аналізі подій, явищ, фактів, використанні фахової термінології, відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблеми.

0 балів: студент не володіє знаннями необхідними для заняття, відповідь неправильна або відсутня взагалі.

Шкала оцінювання студентів:

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)